

معاونت بهداشت

مرکز مدیریت شبکه

ستاد برنامه پزشکی خانواده و نظام ارجاع

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت بهداشت

واحد مدیریت و کاهش خطر بلایا

کمیته بهداشت کارگروه سلامت در حوادث غیرمترقبه

دستورالعمل برنامه نظام مراقبت بلایا

تدوین:

دکتر علی اردلان، هما یوسفی، نرگس روحی

مقدمه:

علیرغم بلاخیز بودن کشور و آسیب مداوم مخاطرات طبیعی و انسان ساخت به تسهیلات بهداشتی درمانی و جمعیت تحت پوشش، تا کنون برنامه خاصی برای ثبت اطلاعات این مخاطرات و پیامدهای آن تعریف نشده است. این امر باعث شده تا مسئولین امر نتوانند برآورد دقیقی از میزان آسیب ها و خسارات در اختیار داشته باشند و در نتیجه منابع لازم را پیش بینی و تامین نمایند.

هدف برنامه:

برنامه نظام مراقبت بلایا درصدد است تا میزان آسیب و خسارات ناشی از مخاطرات طبیعی و انسان ساخت به تسهیلات بهداشتی درمانی و جمعیت تحت پوشش را ثبت و تحلیل نماید.

پایش برنامه:

در دو زمان براساس دستورالعمل مربوطه انجام می گیرد:

(۱) دو هفته بعد از وقوع یک مخاطره

(۲) هر ۳ ماه یکبار

ارزشیابی برنامه:

بطور سالانه براساس دستورالعمل مربوطه انجام می گیرد.

پیامدهای مورد نظر برنامه کدامند؟

پیامدهای مورد نظر برنامه نظام مراقبت بلایا در سه گروه کلی زیر تقسیم می شوند:

(۱) آسیب به پرسنل بهداشتی درمانی
تعداد پرسنل مصدوم (شامل بستری و سرپایی)
تعداد پرسنل فوت شده
غیبت پرسنل از کار (طی ۲ هفته بعد از وقوع مخاطره)
(۲) آسیب به مرکز/پایگاه
خسارت سازه‌ای به مرکز/پایگاه (شامل دیوار، سقف و ستون)
خسارت غیرسازه‌ای به مرکز/پایگاه (شامل تاسیسات آب و برق و گاز، تجهیزات، لوازم و وسایل، درب ها و شیشه ها و امثالهم)
آسیب به برنامه‌های ارایه خدمت در مرکز/پایگاه (طی ۲ هفته بعد از وقوع مخاطره)
خسارت اقتصادی به به مرکز/پایگاه (شامل خسارت سازه ای و غیرسازه ای، بدون احتساب خسارت به درآمد)
(۳) آسیب به جمعیت تحت پوشش
تعداد جمعیت تحت پوشش که تحت تاثیر مخاطره قرار گرفته اند (منظور تعداد افرادی است که نیاز فوری به کمک های امدادی دارند)
جمع تعداد جمعیت مصدوم در منطقه تحت تاثیر (یا بیمار در صورت اپیدمی) - شامل موارد بستری و سرپایی
تعداد جمعیت فوت شده در منطقه تحت تاثیر
تعداد ساختمان خسارت دیده در منطقه تحت تاثیر و میزان خسارت وارده به ساختمان ها
خسارت اقتصادی در منطقه تحت تاثیر

مخاطرات مورد نظر برنامه کدامند؟

از نظر تعریف، مخاطره عبارت است از پدیده فیزیکی که می‌تواند بالقوه آسیب‌زا باشد. بعنوان مثال، زلزله یک مخاطره است که می‌تواند بالقوه باعث آسیب جانی به مرکز ارایه خدمات بهداشتی درمانی و پرسنل آن بشود، یا ساختمان و لوازم و تجهیزات مرکز را تخریب کند یا عملکرد مرکز را مختل نماید. مخاطره همچنین می‌تواند باعث آسیب جانی یا مالی به جمعیت تحت پوشش شود. مخاطرات مورد نظر این برنامه در زیر فهرست شده‌اند:

فهرست و کد انواع مخاطرات			
مخاطرات زیستی		مخاطرات زمین‌شناختی	
B-۱	اپیدمی‌ها	G-۱	زلزله
B-۲	هجوم جانوران موذی	G-۲	رانش‌زمین (بدنبال زلزله)
B-۳	حمله حیوانات وحشی	G-۳	نشست‌زمین
مخاطرات فناورزاد		G-۴	روان‌گرایی
T-۱	انفجار گاز	G-۵	آتشفشان
T-۲	انفجار بمب	G-۶	سونامی
T-۳	آتش‌سوزی	مخاطرات آب و هوایی	
T-۴	نشست مواد مضر	HM-۱	طوفان
T-۵	تهدیدات هسته‌ای	HM-۲	گردباد
T-۶	تهدیدات رادیولوژیک	HM-۳	باران‌های سیل‌آسا
T-۷	تهدیدات بیولوژیک (مثل آنتراکس، طاعون، ...)	HM-۴	سیل برق‌آسا
T-۸	تهدیدات بیولوژیک مثل آلوده کردن آب یا مواد غذایی	HM-۵	سیل رودخانه یا امواج بلند ناشی از طوفان
T-۹	تهدیدات شیمیایی از نوع عوامل تاول‌زا	HM-۶	رانش‌زمین بدنبال بارش شدید و سیل
T-۱۰	تهدیدات شیمیایی از نوع مواد صنعتی سمی	HM-۷	شرایط جوی شدید (گرما یا سرمای شدید)
T-۱۱	تهدیدات شیمیایی از نوع عوامل اعصاب	HM-۸	گرد و غبار
T-۱۲	تهدیدات شیمیایی مثل انفجار تانکر کلر	HM-۹	طوفان شن
T-۱۳	از کار افتادن سیستم تهویه	HM-۱۰	کولاک
T-۱۴	قطع برق	HM-۱۱	بادهای شدید
T-۱۵	قطع آب	HM-۱۲	آلودگی هوا
T-۱۶	تخلیه فوری تمام یا بخشی از مرکز	مخاطرات اجتماعی	
T-۱۷	حوادث با مصدومین متعدد	S-۱	جابجایی گسترده جمعیت
T-۱۸	سرقت	S-۲	حمله به مرکز (شامل مسلحانه و غیرمسلحانه)
		S-۳	گروگان‌گیری پرسنل
		S-۴	بچه دزدی
		S-۵	تهدیدات سایبر (در صورت وابستگی کارکرد مرکز به سیستم شبکه اینترنت)
		S-۶	اغتشاشات

فلوجارت برنامه نظام مراقبت بلایا

